

TARTALOM:

I. Költemények.

A „kapták“ vagy Kincses Péter házassága (József János)	13, 38
Tudós dal (Jékey Aladár)	27
Az én téli mulatságom (Jékey Aladár)	28
Szép a virág (Jékey Aladár)	87
Gyönyörű tavasznak álmodozó napján (Vári D.)	91
Az Isten (Nagy Albert)	103
Dal a magyar dalos szóról (Jékey Aladár)	117
Géza bácsi virágai (S. Nagy László)	142
A sebesült lelkész imája (Pálfi Fer.)	174
Tele van a lelkem (Pálfi Ferenc)	175
Nagy időkbén (Tarcsafalvi Albert)	191

II. Vallásos és erkölcsös tárgyú közlemények.

1. Szerkesztő asztaláról	1, 25, 49, 65, 85, 101, 118, 137, 157, 173
2. 1914. (Petrichevich Horváth Kálmán)	3
3. Elnöki megnyitó beszéd (Ürmösy Miklós)	4
4. Lelki pásztori (bs)	28
5. Az unitárius vallás	29, 52, 89
6. Menjünk-e Amerikába (Borbély György)	36
7. A Dávid Ferencz Egylet köréből (—is) Vadadban (int)	17, 43
8. Dávid Ferencz emlékima-ház	50, 123
9. A harangozó (Kozma Miklós)	54
10. Megpróbáltatás (Gyallay Domokos)	56
11. A Dávid Ferencz Egylet köréből (Molnár Emil)	61
12. Imádság	66
13. Pap Mózes igazg.-tanár és egyh. főjegyző koporsója mellett (Dr. Boross György)	67
14. Az unitáriusok és adventisták (Dr. Boross)	68
15. Hit és tudás	74
16. A kis dévai templom	76
17. A Dávid Ferencz Egylet köréből	76, 125
18. Magyar unitáriusok Amerikában	78

UNITÁRIUS KÖZLÖNY

A VALLÁSOS ÉS ERKÖLCSÖS ÉLET ÉBRESZTÉSÉRE

KIADJA A DÁVID FERENC EGYLET

SZERKESZTI:

Dr. BOROS GYÖRGY

FŐMUNKATÁRS:

TARCSAFALVI ALBERT.

TARTALOM:

Szerkesztő asztaláról	1	Tűzhely mellett: A „Kapták” vagy	
1914. Br. P. Horváth K.	3	Kincses Péter házassága (József J.)	13
Elnöki megnyitó beszéd. Ürmössy M.	4	A D. F. E. köréből (Molnár Emil)	17
Kádár Lázár (Deák Miklós)	5	Irodalom: Egy év a szószeréken (Zs.)	18
Nők világa: Levél Londonból. Bo-		Egyházi és Iskolai mozgalmak	19
ros Rózsika	10	Boríték: A Dávid F. E. örökös alapítói	

Mennyegzői, konfirmációi s ünnepi alkalommal igen kedves és jótékonyhatású állandó ajándék az imakönyv. **SZIVEMET HOZZÁD EMELEM**, írta dr. Boros György, női imakönyvet a sajtó meleg szavakkal üdvözölte, a közönség valláskülönbség nélkül megkedvelte. Ára csinos vászonkötésben, arany kehely és arany címmel 2 K 40 fill. **Öt példány egyszerre rendelve 10 K.** Bőrkötés arany-széllel (barna, sötétkék, fekete) 6K. Fehér csont, selyem- és bársony kötés többféle színben, kiválóan jó papíron 10 K. Bőrkötés remek kivitelben 14 kor. Megrendelhető a szerkesztőnél.

A Dávid Ferenc Egylet örökös alapítói.

(Folytatás.)

45. Balogh József, Kolozsvár 100 kor.
  46. Özv. Simon Ferencné hagyatéka 200 kor.
  47. Pálfi Márton tanár 100 kor.
  48. Reitter Aladárné, Kolozsvár 100 kor.
  49. Péter Sándor és felesége Bitay Mária 100 kor.
  50. Árkossy Lajos 100 kor.
  51. Dr. Ferencz József 100 kor.
  52. Székely János mérnök, Kolozsvár 100 kor.
  53. Weress Sándor 100 kor.
  54. Szentkirályi Ferenc gondnok 100 kor.
  55. Csegezi Mihály orsz. képviselő, köri gondnok 100 kor.
  56. Ballok Károly Kolozsvár 100 kor.
  57. Pákey Lajos 100 kor.
- A 80-ik helyre jelentkezett dr. Váradi Aurél ügyvéd.
99—100. Székely László 100—100 kor.
125-ik akar lenni Gyulai Árpád pénzügyi tanácsos ur.

Reméljük, hogy az új évben a 100-at utól fogjuk érni. Akik szeretik az Unitárius Közlönyt, segítsenek.

UNITÁRIUS KÖZLÖNY

A VALLÁSOS ÉS ERKÖLCSÖS ÉLET ÉBRESZTÉSÉRE

KIADJA:

A DÁVID FERENCZ EGYLET

SZERKESZTI:

Dr. BOROS GYÖRGY

FŐMUNKATÁRS:

TARCSAFALVI ALBERT.

Előfizetési ára: 2 kor. 44 fillér. Egy szám ára:
24 fillér. Egyleti tagok 5 évi kötelezettséggel,
egy évre 2 korona 4 f. fizetnek,

Minden pénz Gálfi Lőrincz egyleti pénztárnok-
hoz küldendő Kolozsvárra.

A szerkesztő asztaláról.

Uj évi beköszöntő.

A hatalmas katolikus egyház egyik buzgó vezére szövetezésre hívta fel a hívőket. Mit jelent ez ott, ahol milliók vannak és milliókkal rendelkeznek? Azt-e, hogy nincsenek együtt, nem élnek hitéletet, nem élnek a hitért? Vagy tán azt jelenti, hogy csatlakozzanak azok is, akik nincsenek abban az egyházban, de a hívők közé sorozzák magukat.

Hiszen ez lenne a felséges, a krisztusi evangelium! Ez lenne méltó a XX-ik száz gondolkozó főúrához. De gróf Zichy János nem erre gondolt, hanem arra, hogy a saját egyháza hívőit tömörítse a hit védőbástyájává. Hogy menyire erre gondolt, kitészik abból a fölhívásból, amelyet dr. Balthazár Dezső Debreczen szépszájú püspöke bocsátott ki az összes protestánsokhoz, ezek közé sorozván az unitáriusokat is, hogy alakítsanak protestáns szövetséget. A kétszer kibocsátott fölhívásnak nem lett eredménye. A szervező gyűlést nem tarthatta meg. Hihetőleg nem marad el az újabb kísérlet, remélhető, hogy meglesz a siker is, egyelőre annyiban, hogy a szabályzatot megállapítják. A mi egyletünk érdemes elnöke, br. Petrichevich-Horváth Kálmán úr atyafiságos indulattal válaszolt a fölhívásra. Várjuk a kimenetelét.

De addig, amíg vallásunióban végezhetnők azt, amit a hitéletre és a tiszta erkölcsre tőlünk várnak, nagyon sokat kell dolgoznunk nekünk, akiknek ma az ekeszarván van a kezünk és vállunkon az ostor. Még egy pár nemzedék mind csak az ugartöréssel és a gyomírtással fog foglalkozni s majd azután leszen új ég és új föld.

A mi kötelességünk bizony nagy és súlyos. Nem kisebb annál, hogy megvédjük az eget a kiüresítéstől, a földet a gonoszok elszaporodásától.

'Arra nem tudunk vállalkozni, hogy a szérút megtöltjük gabonával, a jászolt állatokkal, de arra igen, hogy sürgessük a szántóvetőt, hogy eressze mélyre ekéjét és ne vessen konkolyt, hanem csak tiszta búzát. Az is a mi teendőnk, hogy megmondjuk amit Jézustól tanultunk nem az ami bemegy a szájon, hanem ami kijő — fertőzteni meg a testet. Arra sem várunk sürgetést, hogy a tiszta és feddhetetlen életet követeljük, de arra már igazán égő vágy hevít, hogy bemutathassuk az Unitárius Közlöny olvasóinak az *unitárius vallás szépségeit*.

Annak, aki unitárius, tudni kellene, hogy mik azok. Tudja is. De ha szekrényem telve van őseimtől maradt emlékekkel, kincsekkel, értékes dolgokkal, szép művekkel, jól esik olykoron elővennem, végig nézmem, egy kissé meg is tisztogatnom, mert bármily gondosan védtem is, a por megszállotta, talán még a rozsdá is bántotta.

A múlt évben ígértük volt, hogy foglalkozunk mások kívánságára azzal a kérdéssel: mit hisznek az unitáriusok? Csak éppen izelítőt adhattunk, mert nem volt többre helyünk.

Kértük a vezető emberek: férfiak és nők támogatását. Istené a hála: sokan jöttek, de csak felényi s még az sem egészen. Tudjuk, hogy csekély az erő, nagy a szükség, nehéz a helyzet, de azzal tartunk, amit az angol közmondás tanít: ahol van akarat, van mód is.

Figyeljék meg szavunkat az *őrszemek*, azok, akik után megítélik a mátt, mikor ebből múlt és történelem lesz. Amit mi ma és most mondanánk el, azt később és úgy

senki el nem fogja, sőt nem is tudná elmondani. Minden időszaknak, minden emberöltőnek más a világa, más a gondolkozása, más színe és szava van a hitének. Ha ez némán elmúlik, tova tűnik, az utódok megvádolhatják tétlenséggel, de ők károsultak lesznek, annyi bizonyos, éppen mint azok a gyermekek, akiknek atyja elpazarolja az örökséget.

A 80.000 unitárius között legalább 800 vezetőnek, hadnagynak lenni kell, mert máskülönben nem tud megfelelni föladatainak a hadsereg.

A felelősséget ezekre a meg nem nevezett, de ismert vezetőkre hárítjuk. Ők fognak felelni a jövőkor ítélőszéke előtt.

Mi hiszünk a jövőben és szövetségre hívjuk az unitárius hívők jobbait. Tegyük össze a nekünk jutott talentumokat és gyümölcsöztessük okosan. Ha nem is hétszer, de legalább kétszer annyit tegyünk, mint tevénk a múltban.

Az Unitárius Közlöny előfizetési ára egész évre 2 K 44 fillér, de ily csekély összegért, még csak egy évben bocsátjuk ki. Hogy tovább is megmaradjon, mindenki ismerje jól fölfogott érdekében állónak, hogy még egy előfizetőt szerezzen és tőle is küldje be ezt az összeget. Ha a mai előfizetők kétszerese meglesz, akkor tovább folytatjuk, sőt nagyobb terjedelemben.

1914.

Szomorú napokat élve, a reménység tartja az emberben azon erőt, mely képesíti még nagyobb csapások elviselésére.

Ha volt idő, mely megkívánja ezen biztató szózatot, hogy megadással haladjunk mindnyájan a magunk pályáján, egy jobb reménység csalóka fényét követve, úgy az 1913-ik év ilyen volt, legalább minékünk, kik Magyarország földjén élünk.

Gazda, iparos, kereskedő, egyetemi tanár, tisztviselő, gazdag, szegény, mindenki az idők változását kívánja.

Ki tudja — meg jön-e?

Nincsenek-e az idő méhében még sötétebb foltok? Ez a jövő titka.

Mi csak azt kívánhatjuk, hogy ne legyenek, de addig is, míg ez nyilván lesz, gyűjtsünk erőt, kellőt a védekezésre.

Az öreg ember, ki megfontoltabb a múltban, a fiatalság szenvedélyes hitével a jövőben él és így mind a ketten a csalódás mesgyéjén haladnak: aki csak a múltra tekint áhitattal és nem számol a jelen követelményeivel ép úgy, mint az, aki nem tekint hátra a múlt tanúságaira.

Az okosság int, jelzi tanácsait, ha nem fogadjuk, kell, hogy hordjuk annak következéseit.

En csak ismétlem, mit többször mondtam, hogy okulva a múlt év szomorú tapasztalatain, bocsássuk meg egymásnak az új év kezdetén, való, vagy csak képzelt sérelmeinket Együttesen, összetett erővel, a béke és szeretet által összeforrva, előbbre vihetjük hazánk: és abban egyházunk és társadalmunk kisebb és nagyobb bajait.

A béke és a szeretet nevében üdvözöljük az »Unitárius Közlöny« olvasóit és nekik — az 1914-ik évbe lépve: boldog új évet kívánunk!

Petrichevich-Horváth Kálmán.

Elnöki megnyitó beszéd.*

Igen tisztelt hölgyeim és Uraim!

Midőn felolvasó estélyeink idei, legújabb sorozatát van szerencsénk megnyitni, fogadják kérem mindenek előtt — Egyletünk nevében — legforróbb üdvözetünk kifejezését!....

Bár kicsiny e sereg, mint kicsiny, az Urnak e szent hajléka is, hol megjelentünk: de annál nagyobb, fenségesebb együttműködésünknek ama magasztos célja, melyet magunk elé tűztünk!

Krisztus Urunk nagy szellemi hagyományából főleg három eszme emelkedik ki, mint olyan, melyi sarkköve, éltető napja az egész keresztény-világnak.

* Tartotta: Ürmössy Miklós min. tanácsos, a bpesti D. F. E. 1913. év november hó 15-én az I. felolvasó gyűlésen.

Midőn megtanított imádkozni az egek Urához, az ő mennyei édes Atyjához, kinek nem szűnt meg haláláig hirdetni végtelen nagyságát, szeretetét: ezzel letette a hit megrendíthetlen fundamentumát, az emberi lélekbe.

S midőn a folytonos haladás, tökéletesedés és az igazság keresésének nagy eszméit kötötte lelkére tanítványainak, ezzel a gondolat, akarat, az érzés és a lelkiismeret szabadságát hagyta örökül az emberiségnek.

Midőn pedig az emberszeretet főséges igéjét hirdette és példaadásával gyakorolta, mint bennünk lakozó isteni erőnek megnyilvánulását, melynek egy nagy családdá kellene egybekapcsolnia a föld összes népeit, ezzel letette a társadalmi és szociális élet erkölcsi alapelveit az egész emberiség számára.

A *hit, haladás, szeretet* nagy eszméit hagyta örökségül nekünk a kereszténység megalapítója, ami megváltónk és a vértanúhalál fenséges apotheoózisával, az örök életnek misztikus világitó fényét vitte bele a sir sötét mélyébe.

Az a ragyogó, fényes szellem, mely a középkor nagy vallásos küzdelmeiből szenvedélyes hitvitáiból s fanatikus felekezeti harcaiból, mint valami tüneményes meteor emelkedett fel a vallásos eszmék és gondolkodás tisztább légkörébe, merészen túlszárnyalva a reformáció nagy alakjainak vallásalapító hittételeit is, az a nagy férfiú, kinek nevét egyletünk is zászlóján hordozza: hogy mennyire hűséges tanítványa volt az ő Nagymesterének és mennyire átértette, megértette az ő nagy eszméit, azt fényesen bebizonyította életének egész munkálkodásával, sőt még martír halálával is.

Valóbar a mi Dávid Ferencünk életének is, Krisztus Urunk e három nagy eszméje volt a vezércsillaga. Mert senki nálánál a modern apostolok közül nagyobb vallásos érzülettel és lelkének mélységesebb hitével nem hirdette az Isten egységének üdvezítő, fenséges tanát!

És hogy Nagymesterének abban is mily hűséges követője volt: hogy elméjével a haladás, tökéletesedés és igazság utait keresve, csak tekintsünk élete lefolyására, mely híven visszatükrözi egy nagy lélek benső küzdelmeit, amint hitelveit, nézeteit, vallását, mindaddig változtatja, míg megtalálja hitében végleges megnyugvását. Bcnső életének története, teljesen egybeforr a XVI-ik század vallásos mozgalmainak történetével. Szelleme mindig előbbre és előbbre tör! De hiszen ő maga nyíltan teszi

meg eme vallomását, egyik művének előbeszédjében: »Eleitől fogva — mondja — az igazságnak voltam kedvelője, ennek utána is akarok lennem; és tehetségem szerint az Istennek tiszta igéjét követnem, ha pedig megcsaloktam volna, akik az Istennek igéjéből igazabbat mutatnak megköszönöm és követni őket nem szégyenlem«.

Ime, e férfiú lelke mennyire szomjuhozta a világosságot! Hitét az eszmék meggyőző igazságában kereste s nem megkövesült dogmákban. A vallás mélységes nagy erejét, az életnek az Istennel való közvetlen összeköttetésében vélte magtálálhatni. E férfiú hörtönhalált tudott szenvedni lelke meggyőződésének hitéért anélkül, hogy elfogult vallási fanatikus lett volna!...

Az emberszeretet nagy erényét is Mesterétől örökölte s fejedelmétől megható szavakban kér védelmet üldözői és vádolói számára. Gyönyörűen írja: »Mi nemhogy ellenségeink káromlását viszonzoznánk, de inkább szüntelen imádkozunk azokért, akik minket átkoznak és üldöznek.«

Valóban nagy volt ő, mint jellem, mint bölcsész, mint teológus és vallásreformátor, mint törvényhozó, mint hitvitázó és szónok; mint író pedig nemcsak a biblia alapos ismeretével tünt ki kortársai közül, hanem kiváló volt mint latin és magyar nyelvű styliszta is.

Ime, hány különböző oldalról lehetne feltüntetni e nagy alak fényes szellemi tulajdonságait! A lélektani és egyháztudományi kutatásoknak mily kincses bányája lehetne az ő lelki világa!... Mi nemzeti szempontból is büszkéek lehetünk arra, hogy e nagy reformátor magyar földnek volt a szülöttje!

Emlékezzünk meg t. gyülekezet, halála évfordulójának e mai napján, szívünk őszinte kegyeletével a mi Dávid Ferencünkről!... De legyen áldott az ő emlékezetec mindazok részéről is, kiknek lelkét még nem hódította meg az a legújabb irodalmi iskola, mely a vallás kialakulásának és történelmi fejlődésének kérdéséről írott könyveikben — melyekkel a könyvpiacot elárasztják — a tudomány »csalhatatlan, szent nevében« a vallást már úgy tárgyalják, mint amely csakis a »primitív embernek védekezési eszköze« s amely korunkban már teljesen felesleges intézmény. Egy szóval: nincs az emberiségnek többé szüksége vallásra! Kiáltják ők, fölényes diadallal. Ez irodalom az, mely Guyan-nak a vallás szociológiájáról írt legújabb művét is úgy reklamirozza: mint a »vallástalanság egy gyönyörű himnuszát«.

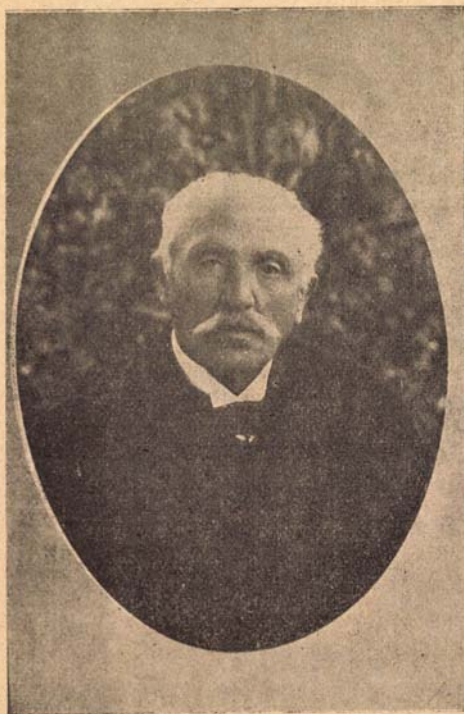
Nem, mi még nem tartunk ott, hogy a vallástalanság himnuszával gyönyörködtessük lelkünket! Én legalább boldognak érzem magamat: hogy még ősz hajjal is ama vallásos nagy férfiú emlékének hódolhatok, ki azt vallotta, hogy a hit, Isten ajándéka!... *Ürmössy Miklós.*

Kádár Lázár.

Született 1838. mh. 1913. nov. 30.

Régen volt... egy bátorszivű, kicsiny utazó kezébe vette vándorbotját, reáakasztotta parányi batyuját és elment szerencsét próbálni Toroczkó felé. Meg is érkezett szerencsésen Székelyföldről indult társával. Felkereste az uni-

tárius iskolát. Beiratkozott és szomorúan tapasztalta, hogy a tudomány gyökere milyen keserű a — szegény ember fiának. Sem könyv, sem ruha, sem kenyér. Az édes anya

messze elmaradt. Ujjai nem varrhatták meg kicsiny fia feslett ruháját, néha-néha asztalára kerülő kenyeret nem oszthatja meg éhesen lefekvő, éhesen felkelő gyermekével. Mi lesz velem? Kérdezte önmagától. Töprengése közben eszébe jutott a székely példabeszéd: *Kaparj kurt!* és beállott — harangozónak. Húzta a toroczkói nagy harangot reggel, délbe, este, melynek minden kongása azt verte, azt ütötte:

Hogy övéit el nem hagyja,

Ki mindnyájunk édes atyja -- és a kicsiny harangozó tanult könnyáztatott kenyéren, éneklésért kapott krajcáron. Ez a kicsiny harangozó Kádár Lázár, korondi unitárius lelkész lett évek elteltével.

Született 1838-ban, Bözödön, Kádár János és Bodor Katalin szülöktől. Elemi iskoláját szülőfalujában elvégezve, Toroczkóra ment, honnan két gimnázium elvégzése után tanulmányai folytatására Tordára, majd V. gimnázium elvégzése után Kolozsvárra ment, hol 3 évi szorgalmas tanulás után *jelesen* érettségizvén, a teológiára ment s mint ilyen nevelő is volt az abrudbányai Geley családnál. — Kolozsvárról iskolafőnököknek rendelték Székelykereszturra, honnan 1867-ben Csekefalvára hívták meg papnak. Ez évben nőül vette Székelykereszturról Horváth Erzsébetet, kivel a legboldogabb családi életet élte halála órájáig. Házasságukból 21 gyermek született. 16 élve, 5 halva. Az élők közül 8 elhalt, 8 él. Berta, Kolozsváron a tanítóképző intézet háztartásának vezetője, László segédjegyző Marostordamegyében, Ilonka édes anyjánál van, Gyula községi jegyző Korondon, Kálmán Agyhában, Balázs tanító Haranglábban, Erzsí tanítónő Szabédon, Lenke postakezelő Segesváron.

Csekefalváról 7 évi paposkodása után a korondi népes gyülekezet hívta meg lelkipásztorának, hol 39, összesen 46 évig hirdette a Krisztus evangéliumát. Más hitű testvéreink között a béke őrzője, hivei között a szeretet lelke vezette minden tettében. Önmaga megtartotta s másoknak is tanácsul adta: Óvakodjatok az olyan embertől, akinek szive nincs. Maga csupa szív volt. Felolvadt a nyomor látásán, könnyekre fakadt a szenvedő, bánatos panaszán. Jó lelke sok könnyet letörölt, sok elesett felé nyújtotta ki kezét s vigasztalás nélkül tőle senki sem távozott.

Nem szigorral, gyöngédséggel, szeretettel vezette gyülekezetét. És a szeretet hívó szavára megújultak minde-

nek. Új papi és mesteri lakás, templom, toronyfedél festetés, kepe megváltása mind az ő alkotásai nemesszívű szolgálatára: Biró Domokos támogatása mellett.

Érdemeit nemcsak egyházközsége, hanem egyházköze is felismerte s méltányolta azzal, hogy egyházköri jegyzővé választotta s e bizalmat 16 éven át élvezte, mikor e tisztról való önkéntes lemondás után visszavonult a közügy teréről, hogy szíve végső dobbanásáig családjának és egyházközségének éljen.

Mint apának, a gondok felhői ültek homlokán. 21 gyermekéből 16 élő. Óriási vendégsereg! Majd 8 koporsó készül. A család apad, de a bánat nőttön nő. Eleinte 2-300 forint az apa fizetése, de a hívó, a bizó ember nem csügged el akkor sem, mikor 8 gyermekét neveltetí. Asztala a szűkös kenyér mellett terítve van tréfával, az egyiket hú neje, a mást az apa adja gyermekeinek. Pótolja édes enyélgéssel a hiányt és boldog mindenik, mert bizik mindenik, hiszen az apa beszéli:

Hogy övéit el nem hagyja,
Ki mindnyájunk édes Atyja.

Az ő apai lelkének mélységes szeretetére a család tagjai könnyekkel felelnek: *Mily hosszú az élet, élni nélküléd. Mily rövid az élet megsiratni téged.* Az apa mélységes szeretetének milyen visszafizetése ez a szívtépő zokogás. Vagyoni nem hagyott. Gyermekei voltak az ő gazdaságai.

Hosszas kínok után november 30-án zárta le szemeit a halál 74 éves korában. Temetése december 2-án óriási részvét mellett történt. Tolongó néparadal könnyezve kíséerte a végső állomásra. A templomban Lőrinczi István esperes mondott megható, szép beszédet. A háznál és sírnál Deák Miklós egyházköri jegyző tolmácsolta a mélységes bánatot.

Íme, a torozkói egykori kis harangozó pályája végét ért. A próféta hallgat. Az apának nincs egy szava se zokogó családjához, de porladó szíve a világ végéig beszéli:

Akik bíznak az Ur Istenben nagy hiedelemmel.
Azok nem vesznek el semminemű veszedelemben.
Emléke legyen áldott mindnyájunk előtt!

Deák Miklós.

Sykó Kanuth meghalt december 23-án. Az előkelő Sykó-család ezen kiváló tagja és a család büszkesége, váralmási körjegyző volt, de olyan jeles szervező tehetséggel volt megáldva, hogy nemcsak körének, hanem a megyének, a társadalomnak és egyházunknak is rendkívül hasznos munkássza és nagyrabecsült tagja volt. Egyházunkban a néhai Rédiger Gézának volt jobb keze a mező-ségi munka megkezdésekor. Megyei székhelyein meglepő népjóléti munkát végzett. Ritkán láttunk olyan nagy és általános részvétet, amilyent iránta tanusított a nép és a megye. Temetésén a lelkészi szolgálatot dr. Boros György főjegyző teljesítette Váralmásan dec. 25-én. A község nevében Csürös József ref. lelkész, a megye és a központi körjegyzői szövetkezet nevében Szikszai Ferenc körjegyző, a köri jegyzők nevében Balló János hidalmási körjegyző mondtak a sirnál szebbnél-szebb bucsubeszédet. Imádott özvegyén kívül nagy kiterjedésű előkelő család gyászolja, első helyen testvére, Sykó Lajos egyh. tanácsos.

NŐK VILÁGA.

Levél Londonból.

Channing-House, dec. 12.

A szülőinkhez és másokhoz írt levelemben sok itt látott dologról írtam már, de azt hiszem érdekelni fogja az olvasókat is, ha egy pár dologról beszámolok a Nők Világának. Tegnap meglátogattuk a Miss Sharpeokat. Igazán csodálatos, hogy Miss Mathilda mily élénk. Épp akkor jött haza a városból, természetesen mindig az autóbuszok tetején. Most nagyban törekednek egy angol lány részére felállítandó stipendiumon, szintén a Ch. Houseba. Oly jól esett hallani, mily szeretettel beszélnek kedves, magyar ismerőseikről. Bámulatosan emlékeznek minden részletre, ami pedig rendkívül nehéz, hisz annyira különbözik az angoltól. Oly boldog voltam, hisz épp ezen a héten kaptam

egy érdemjelt jó tanulásban szerzett sok csillagért, hogy legalább így bemutatthattam igekezetemet, hálámat, az ösztöndíjért, amely alkalmat nyújt annyi hasznos és szép ilátására és tanulására. Igazán minden léren oly jó akarattal és szeretettel találkoztam már a legelejétől kezdve.

Mikor Párisban elváltam apától, igazán nem tudom mi lett volna velem a viharos tengeri út alatt, ha oly kedves kezekben nem lettem volna. Herbert Smithné és Bowie úr kedves tréfáikkal s gyöngéd figyelmességükkel annyira igekeztek felvidítani, hogy mondhatom, észre sem vettem, hogy a hajózáson s a vasuton túl, Londonban vagyunk. Itt már várt Miss Hawkins az állomásnál, hogy elvigyen bennünket Eniddel jövendőbeli iskolámba. Már az első benyomás az iskoláról, mondhatom kedvező volt. Miss Talbot, az igazgatónő Olaszországban volt, a leányok pedig ugyancsak el voltak foglalva vizsgáikkal, de azért mégis megmutattak mindent az iskolában, sőt a mezőre, ahol játékaikat végzik, is kivitték minket. Másnap már Pontypriddben voltunk. Ez Dél-Walesnek egy igazi bányavárosa. Itt öt hetet töltöttem, igazán kellemes mulatozással. Mrs. és Mr. Lewis, azzal fogadtak, hogy kértek, érezzem magam otthon náluk, ők igekeznek kedvessé tenni nekem ittartózkodásomat, így akarják kifejezni hálájukat a magyarok iránt, akik oly szíves vendégszeretelben részesítették Enidet ottléte alatt. Az első vasárnapon a kis templomban, melyet ők építettek, a pap beszédében említést tett rólam, hogy ugyanis én, mint a magyar unitáriusok ott levő tagja, most egy kapcsolatot képezek a magyar és angol unitáriusok között, ők szeretnék, ha megismerném a walesi unitáriusokat, hogy lássam s beszámolhassak arról a vonzalomról és összetartásról, melyet irányunkban éreznek. Nem győztem különösen a pap munkáját esodálni. Például, ha valamely tagja nem volt ott a vasárnapi istentiszteleten, a következő héten felkeresi, hogy lássa, mi az ok; így igazán a vallásos összetartás nagyban meg van erősítve. Különösen letszett nekem egy tengerparti fürdőre tett kirándu-

lás, mely a vasárnapi iskolának volt rendezve. Igazán nem csoda, ha élvezettel szemlélték vagy 55--60 gyermek boldogságtól ragyogó arcát, amit a kirándulás apró örömei okoztak nekik. Minden nyáron szoktak ilyen kirándulásokat tenni a gyermekek által kiválasztott kedvenc helyre. Elképzelhetetlenül jól esett látni, hogy Enid menyire megszerette a magyarokat. Az egész szobájában minden az utolsó darabig magyar dolog; különösen a köröndi cserépholmik s kalotaszegi varrottas dominál. Oly kedves volt Mrs. Lewistől, hogy azzal lepte meg Enidet, hogy asztalt, széket mind tulipános festéssel díszítette, tudván, hogy mily jól fog esni a hazatérő angol-magyar leánynak. Minden héten többször elvittek kirándulásokra, hogy így minél jobban megismerjem Walest, amelynek története bizony szomorú. Az itt élt költőkről szól 'Arany Walesi bárdok' című költeménye.

Szeptember 1-én már várt Mumblesben (Dél-Wales) a másik Kolozsvárt volt angol leány. Jones Winnie családja. Mrs. Jones apára nagyon jól emlékszik, mikor maínt tanuló volt itt.

Az itteni három hét igazán oly elfelejthetetlen kedves, víg élet volt. Szinte minden nap kétszer is fürödtünk a tengerben, azonkívül sétáltunk, tenniszeztünk, kirándultunk úgy, hogy hihetetlenül gyorsan elrepült az idő. A szomszéd nagy városban voltunk egy vasárnap istentiszteleten, ahol megint sok családdal találkoztam, akiknek mind volt magyar unitárius ismerőse, vagy legalább is az angol ujságokból ismert nevekről kérdezősködtek.

Ez után a felejthetetlen nyár után eleinte nehezen esett az iskolai élet, a velejáró sok szigorú szabály s azok pontos betartása. (Ami feltett szándékom volt.)

Mindjárt az első hetekben Hankinson úr kihívott teaóra. Nahát mondhatom, az egész délután csak Magyarországról volt szó. Szinte meghatottan beszél arról a szivességről, barátságos vendégszeretetről, mivel Kolozsvárt fogadták. Olyan érdekes volt hallgatni beszámolását Tor-dáról, a kolozsi gyűlésről, ahol ő is beszélt. A szép To-

roczkóról sokat elmondott. A liszteletemre kis magyar zászlót akasztott fel a falra: magyaros nótákat zongorázott, majdnem magyar érzéssel. Milyen büszke a pár mondatból álló magyar tudományára! Elhatározta, hogy jövő nyári szünidejét ismét Magyarországon tölti, hiszen annyira boldog volt ott, a múlt nyári szünidején. Addig is, mint ezelőtt is tette, mindig nagyban pártfogolja az idekerült magyarokat. Azt mondta nekem egyszer, hogy úgy szeretné, minél több fiút tudna kihozni Magyarországból, hogy ott lakjon az ő házában, hogy minél többet lássanak és tanuljanak az ő szeretett magyar barátai. Kötelességének ismeri védeni minden magyar érdekét.

Még sok volna mit írnom dr. Blake Odgersről, dr. Herbert Smithről és családjáról, Miss Brooke Herfordról, Miss Alleigne-ről, Miss Freschfieldről, Miss Tagartról, a kik mind oly kedvesek voltak s akik a püspök bácsit, apát, Józán urat oly sokszor emlegetik, de talán majd karácsony után folytathatom.

Boros Rózsika.

TÜZHELY MELLETT.

A „Kapták“ vagy Kincses Péter házassága.

Irta: József János.

1.

„Édes fiam! — szólta az apa —
Huszonhárom esztendeje,
Hogy a papunk a nevedet
Beírta az anyakönyvbe:
Jó volna hát széjjel nézni
S venni gazdag feleséget,
Asszony nélkül olyan a ház,
Mint a téli fecskéfészek.

De ismétlem, akit elvéssz
Gazdag legyen, gazdag nagyon,
Legyen lova, ökre, juha
S minden ingó-bingó vagyon.
Te gazdag vagy, végy hát módost,
Ne végy szegényt, az nem illik,
Lám a Tisza, a Duna is
Többhöz siet, többhöz folyik.“

Elment Péter jó messzire,
A hatodik falucskába,
Ott lakott egy ismerőse,
Ottan lakott Bokor Sára.
Szép leány volt, jó leány volt,
Éppen kerek húsz éves volt,
Se nevén, se becsületén
Nem vala szenny, nem vala folt.

Tiszta, mint a nap sugára,
Tiszta, mint a harmat cseppje;
Tiszta volt a bűn szennyétől,
Tiszta volt a teste, lelke.
Hej! pedig a hálövetés
Majdnem minden napos vala,
Törbe csalni, törbe ejtni
Mégse tudta senki fia.

Este volt már, sötét este,
Mikor Péter megérkezett;
Köszönt szépen s apát, leányt
Illendően megkérdezett.
Sáríka meg Kincses Pétert,
(Rég ismerte) leültette
A kihúzos asztal mellé,
Tulipános karosszékre.

Aztán lassan, szagatatlan
Megeredt a beszélgetés,
Szóba került ez is, az is,
Hogy milyen itt s ott a termés.
Beszélgetett a két férfi
Gazdasági dolgok felől,
Kapálásról, kaszálásról,
A vagyonról, a nincsenről.

II.

És eközben Bokor Sára
Izgett-forgott, mint az ürge,
A vén macskát a tűz mellől
Hamarosan el-kiűzte
Alig telt el öt, vagy hat perc,
Készen volt a rántottával,
Így látta el Kincses Pétert,
Így látta el vacsorával.

Sohasem volt izletesebb
Péternek a vacsorája,
Hol ő nézett a leányra,
Hol meg a lány nézett rája;
Addig nézték lopva egymást,
— Én nem tudom hogy is lehet —
Míg Sárinak s Péternek is
A szívébe szikra esett.

A szerelem szikrája volt
S felgyújtá az ifjak szívét,
Felgyújtotta és égette
Kiváltképpen a Péterét.
Úgy égette az a szikra,
Hogy tőle kimelegedett
S megköszönvén a vacsorát,
Megszólitá az öreget:

„Édes kedves Urambátyám!
Azt hallottam ettől-attól,
Hogy a sok szó csak szegénység,
Berohanok hát ajtóstól:
Azért jöttem a házához,
Hogy megkérjem Sára kezét
S ha elnyerem — eskü után —
Tegyük ruha alá fejét.“

„Hát ha komoly a szándékom
És szereted a leányom,
Én nem leszek ellenedre,
Bánja a kő, én nem bánom“.
Szólt az öreg s jó kedvében
Mondókáját még megtoldá:
„Ingó-bingó is van öcsém,
Csak kötelek legyen hozzá.“

„Im itt vannak, mind elférnek“
Kihúzta a ládafiát
S megmutatá a legénynek
Sorra-rendre a vagyonát
„Itt van négy ló, itt hat ökör,
Ezek pedig a tehének,
Innen húzzuk, ezek adják
Nálunk mind a jövedelmet.“

Kézbe veszi valamennyit
S nézi-nézi Kincses Péter;
De szólani, de beszélni,
Kérdést tenni nem tud, nem mer;
Míg végtére, nagy későre
Megkérdezi Bokor Sárát:
„Sára lelkem! ezek itten
Kapták-e, vagy mi a csodák?”

„Kapták-kapták, mondá Sára
S méltók a megbecsülésre,
Ez a tizenkét pár együtt
Nem keveset, sokat érne.
Körül-belül harminc éve,
— Azt hiszem még több is lehet —
Hogy ezekkel keresi meg
Édes apám a kenyeret.

Ezek és az ágyneműek,
Hozzá néhány bútordarab,
Malac, kecske, liba, réce
Teszik összes vagyonunkat.
Még ez a ház sem a mienk,
Ez a hajlék is a másé,
Réges-régen iskola volt,
Most a szomszéd Gál Tamásé.“

Péter erre a beszédre
Ezt mondotta Sárikának:
„Ne emlegesd szegénységed,
Mert az nekem nem vet gátat;
Hiszen nekem ami csak kell,
Földbirtok, pénz bőven vagyon,
Minden van, csak te hiányzol
Édes-kedves kis angyalom.

Hogyha akarsz boldog lenni,
Jöjj el hozzám, mert szeretlek;
Szeretem a természetet,
Szeretem szép személyedet,
Szeretem a két arcodat,
Szeretem a két szemedet,
Szeretem a mosolygásod,
Szeretem a szegénységed.

Hát eljössz-e, avagy nem jössz?
Mondd hamar a feleletet,
De ne beszélj tagadólag,
Ne szakítsd ki a szívemet.“
„Jó, legyen hát — mondá Sára —
Hogyha éppen úgy akarja,
Én nem bánom, eskü után
Átölelhet a két karja.“

IV.

Kincses Péter örömében
Alig tudott hová lenni,
Nem is járt az esze azon,
Hogy tán haza kéne menni.
A jó kedvtől, boldogságtól
Azt se tudta mit csináljon.
Hallgasson-e beszéljen-e,
Leüljön-e, vagy sétáljon?

Végre aztán szóhoz jutva
Megköszöné mindkettőnek,
Előbb a szép Sárikának,
Később pedig a szülőnek,
Hogy jöttének okát, célját
Átallátták, megértették,
Hogy kérését meghallgatták
És készséggel teljesítették.

Kincses Péter hogy elvégzé
Mondókáját, kezét fogott
Sárikával, az öreggel,
Aztán szépen elbúcsuzott,
S mint fuvaros, ki szénáját
A kocsiban jól rendezé,
Péter is ment főtörészve,
Ment-mendegélt hazafelé.

Delelőn volt a nyári nap,
Mikor Péter haza ére.
„No, hát mivel jártál fiam,
Lesz-e minden, ami kéne?!
Kaptál-e lányt és ha igen,
Mennyire megy a birtoka,
Van e ingó-bingósága,
Van-e ökre, van-e lova?“

Péter öcsénk jól ismerte
Édes apját s úgy gondolta:
Ha megmondja, hogy a Sára
Édes apja csizmadia
S hogy az a sok tehén, ökör
Nem egyéb, mint kaptafája,
Akkor sohasem lehet neki
Felesége Bokor Sára.

Felelt tehát ilyenképpen:
„Kaptam bizony ügyest, okost,
Jó hirnevűt, becsületest
És ami fő, nagy birokost.
Van ott marha bőségesen,
Láttam is vagy tizenkét párt,
Valamennyi mind köteles
Csakhogy egytől-egyig „kapták“.

V.

„Akár kapták, akár lopták,
Ne ügyelj rá, legyen eszed.
Addig üsd a vasat fiam,
Amíg forró, amíg meleg.
El kell hozni tehát a lányt,
El kell hozni minden áron,
Az ökröket, teheneket,
A lovakat alig várom.“

Négy nap múlva Kincses Péter
Meghívta a rokonságot;
Összegyűjtván koszorunak
Mindenféle szép virágot
S úgy mentek el tíz szekéren,
Úgy mentek el harminchaton,
Virágdísz volt a kebleken,
Virágdísz volt a kalapon.

Mikor elért a názsereg
Bokor Tamás portájára
S meglátta a gyepes udvart
S a házat, hogy milyen árva
S megtudta, hogy nem is Bokor,
Hanem más a tulajdonos,
A vén Bokor csak egy zsellér
És semmi más, csak iparos,

Felkiáltott a rokonság:
„Nem illenek ezek össze,
Tiszteletes! nehogy e párt
Valamikép összekösse,
Úgy sem lesznek ők egymásé,
A vén Kincses nem engedi,
Világosabb a napfénynél,
Hogy mindkettőt elkergeti.“

És szólott a tiszteletes:
„Hát kendtek tán azt gondolják,
Hogy kincsekben, gazdagságban,
Aranyban van a boldogság?!
Dejszen édes atyafiak!
A boldogság ott ver tanyát,
Hol az ifjak öröm-búban
Átkarolják egyik a mászt.

Ahol összedobban a szív
S összefoly a szemek árja;
Ahol nincs a szerelemnek
Kisérője, sötét árnya;
Hol a férfi és feleség
Egymás kezét fogva tartja,
Hol az erős a gyöngébbet
Karjaival támogatja.

VI.

Pénzfélében, földbirtokban
Bokor Sára — igaz — szegény,
De hiszen van az ifjunak,
Péter elég gazdag legény.

Sára is visz a szívében
Földieknél drágább kincset:
Hítet, vallást, tiszta szívet
S mindenfelett hő szerelmet.“

„Igaz, igaz — mondák többen —
 Mind igaz az tiszteletes,
 De hát vajjon odahaza
 Mit szól hozzá a vén Kincses?“
 „Eh! akármit szól és beszél,
 Majd elmúlik a haragja,
 Ugy is neki szól ma-holnap
 A falunak nagy harangja.
 Aztán nem ő házasodik,
 Neki nem kell már menyecske,
 Idejének javarészt
 Rég elvitte gólya, fecske,
 Hanem Péter fiának kell
 Egy munkás nő, egy jó asszony,
 Ki a háznak lelke legyen,
 Aki varrjon és dagasszon.“
 Végre a jó öreg lelkész
 Betuszkolá a sereget,
 Ő az álló népség között
 Alig kapott egy kis helyet,

És beszélt az ifijakhoz,
 Beszélt nekik boldogságról,
 Siron tuli reménységről,
 Üdvöszeégről, mennyországról.
 Mikor aztán elvégezte
 Előljáró szent beszédét,
 Ekép szólt az ifijakhoz:
 „Fogjátok meg egymás kezét
 S mondjátok el mind a ketten
 A szent esküt én utánam.“
 És elszállt az ajakokról:
 „Holtomiglan, holtodiglan!“
 Eskü után az öreg pap
 Bizalomra, hitre intve
 Elbocsátá a házaspárt
 Áldást kérve esküjökre.
 Elbocsátá az életnek
 Mérhetetlen tengerére,
 Kenyérharcra, keményharcra,
 Mindennapos megküzdelmére.

(Vége a jövő számban.)

A D. F. E. köréből.

Azért a kiváló szellemi és lelki élvezetért, amelyhez az Unitárius Közlönynek »A szerkesztő asztaláról« szóló rovatából jutok, igyekszek hálásan kis örömhírrrel szolgálni. És pedig:

A gyermekvédelem, mint a legsúlyosabb és legégetőbb társadalmi probléma, Kolozson is életre kelt. A legelső lépés történt meg: rátereltetett a figyelem a gyerekekre. A mód, amelyen ennek megoldása kerestetett, biztosította a sikert.

A Kolozsi Dávid Ferenc Fiókegylet, életének második évében, elnökének: Kiss Sándorné Papp Erzsébet zászlóbentartására és 20 koronát meghaladó áldozatkészségből a szeretet ünnepének első napján este az áll. el. iskola tágas milleniumi termében karácsonyfa állíttatott fel. E köré, ennek varázsos melegébe vonzottak a szülők gyermekeikkel, mintegy 140-en, híven képviselve Kolozs egész társadalmát. Az ünnepély Kiss Sándor lelkész bevezető szavai után a már iskolás gyermekek részéről elő-

adott énekkel vette kezdetét. Azután ugyancsak ők nagyobbára apró verseket szavaltak. A karácsonyi ünnepre vonatkozó számos aktuális vers között nyugvópontokként, figyelem frissítőkként hallottunk egy-pár az ünnepély keretébe gondosan megválasztott más tárgyú verset is, mint például Dávid Ferencről, Mátyás királyról. Megkapó látvány volt a csillogó díszeken örökzöldjével áttörő nagy karácsonyfa tövében szavaló gyermek-sorozat, kik szavalaik végzetével a karácsonyfa édességeiben és ajándék-könyvekben részesültek, melyek fölött érzett legigazibb hála ült ki ragyogó arcaikra. Az ünnepély felén Kiss Sándorné Papp Erzsébet, az egyesület elnöke olvasott föl. Egy történet keretében a szülői szeretet mintaképét állította a szülők elé követendő példa gyanánt. Igen kellemesen ható pontja volt az egyesület elnöke két leánykájának: Bözsinek és Mancinak kedvesen elhangzott énekeduettje. Az iskolások befejező éneké után Kun Sándor Bálinté kolozsi földmivelő polgár ragyogó elméjével, mint a homokból is kivillanó gyémánt, köszönetet mondott a szülők nevében az egyesület elnökének és Kiss Sándor lelkésznek, ki mindenre kiterjedő figyelemmel, a szerepelt gyermekek betanításával és a rendezés összhangjával a kitűzött célt eredményhez juttatta. Végezetül Pál Mihály áll. isk. tanító felszólalásában azt az örök törvényt világította meg, hogy az anya saját maga sorsa gyermekeinek.

Molnár Emil áll. isk. tanító, a KDFE tagja.

IRODALOM.

Egy év a szószéken.

Nagy Imre biharugrai ref. lelkész házi beszéd-vázlat gyűjteménye állított össze és adott ki. (Megrendelhető: Kókai Lajos könyvkereskedésében Budapest, IV. Károly-u. 1. sz. Ára 3 korona.)

Szerző nem kész prédikációkat akar adni, »hanem csak rövid kivonatokat lelkésztársai kezébe«. Jó munkát végzett a szerző 60 beszédvázlat összeállításával. Nem mind ő maga írta, de éppen az igehirdetés terén kimagasló pre-

dikátorok: Spurgeon, Ahlfeld stb. eszméinek' átültetése, vagy új világításba hozatala dicséretet érdemel.

Nem tagadja meg egyházai hitelveit s ezt elítélni nem is lehet. E vázlatok az élő hit ápolására, imádkozásra és munkára, szóval kegyes keresztényi életre indíthatnak mindenkit. Ebben, valamint a közvetlenségben rejlik fő érdeme.

Zs.

Egyházi és iskolai mozgalmak.

Adjon Isten boldog új esztendő. Boldogabban, jobban a múltnál békességben, áldásban. Sikeresebbet a munkában és a haladásban.

Kinevezések. A főt. püspök úr november hónapban kinevezte Székelykálba tanítónak Boér Miklós okl. tanítót, a László-tanyai iskolához tanítónak Béla Eszter okl. tanítónót, decemberben Vadadba lelkésznek Bálint Ödön lelkészjelöltet, Pipére lelkésznek Sebe Ferenc recsenyédi lelkészt, Szentiványlaborfalvára énekvezérnek József Domokos áll. tanítót, Kénosba énekvezérnek Herman Lajos áll. isk. tanítót. Köszöntjük az új mezőn az ifju munkásokat s kívánjuk legyen áldás munkájukon.

Új lelkészek. Dec. 18-án szakszámát tették: Máthé Mihály és Bálint Ödön. Máthé Mihályt az E. K. Tanács irodatisztnek alkalmazta, Bálint Ödönt a főt. püspök ur Vadadban ideiglenes lelkésznek alkalmazta. Tekintettel a nagy-

számu üresedésre, az E. K. Tanács fölhatalmazta a Theol. Bizottságot, hogy a III. éves hittan-hallgatóktól a tanév bevégeztése után a szakszámát elfogadja, ha arra jelentkeznek.

A Dávid Ferenc emlékimaház építése a jövő évek egyik legszebb föladata. Az E. Főtanács kibocsátotta a fölhívást hazánkban és a külföldön is. Már van eredménye. Első kívánt lenni főpásztorunk. Lapunk állandóan napirenden fogja tartani azt a szent célt, amelyhez minden unitáriusnak hozzá kell járulni. A jövő számban bemutatjuk az első adakozókat.

II-ik vasárnap délutánunk Kolozsvárt dec. 14-én az elsőnek teljesen megfelelő szép sikerrel és nagy hatással folyt le. Ezuttal a diszterem elnöki emelvénye volt berendezve a közreműködőknek s igen nagyban emelte a hatást. Györfi István ifju lelkész-tanárunk tartott érdekes és értékes szép magyarázó előadást a Jézus életéből bemutatott gyönyörű képek-

hez. A képek egy részét most is dr. Hintz Györgyné a dr. Éjszaki Ödön közreműködésével készítette. Az előadás és a képek összhangja a hallgatóság teljes meglegedését kivívta. Sándor János zene- és énektanár vonósnégyesse, melyben Holló Lajos, ifj. Hadházi Sándor és László Vilmos vettek részt, művészi élvezet volt. Melitskó Sárrika zongorája még ismerőseit is meglepte, oly szabatos és oly kedves. Sigmond Ferenc képezdei ének- és zenetanár gyönyörű baritonjával, játszi könnyűséggel, elragadó hatást biztosít neki mindig, de ezuttal kiválóan szerencsés volt. A zongora kíséretért Boros Irént dicsérettel jutalmazták. Az egészért a Dávid Ferenc Egyletnek mindenki nagy köszönettel adózott és megigérték, hogy a jövőkor is teljesen megtöltik a dísztermet, amely talán elég nagy sem lesz, mert dr. *Cholnoky* Jenő egyet. tanár a Szentföldet mutatja be, a tőle megszokott nagy tudással és szellemességgel. László Vilmos hegedűje és Schwartz Erzsébet zongorája, dr. Jancsik Imréné zongorája, Makray Domokosné éneke a László Gyuláné zongora kíséretével igazán magasrendű élvezetet ígér.

Székely László ny. lelkész, megyei pénztárnok a fiát igen kedves meglepetés érte. A sinfalvi egyházközség megválasztotta tiszteleti egyháztanácsosnak. Székely László atyja emlékére szép alapítványt tett a sinfalvi egyházban.

A Dávid Ferenc Egyletnek mindenik jóbarátja megteheti azt a szíveséget, hogy az Unitárius

Közlönyhöz *mellékelt* levelet aláírja és átadja vagy alkalmilag elküldje egy levélben valakinek, aki még nem olvasója. *Egy kis szíveség nem nagy mesterség.*

Januárus 18-án d. u. fél 5 órakor lesz a III-ik vasárnap délutánja a Dávid Ferenc Egyletnek Kolozsvárt. Előre is figyelmeztetjük közönségünket, hogy a saját érdeklődésben jelenjenek meg pontosan, de mindenestre fél 5 előtt.

Unitárius élet Budapesten. A december havi felolvasást a Dávid Ferenc Egylet Eötvös József nagy szellemének szentelte, megmutatva ezzel azt, hogy a nagy szellemekkel lelki rokonságot érez az unitáriusság kicsinyje-nagyja és egyzersmind azt a nemes halát a mivel viseltetik mindazok iránt, kik véle rokonszenveznek. Eötvöst liberális gondolkodása, mély vallásos érzése, a jövőért dolgozó ideális munkássága; páratlan hazaszeretete, klasszikus jelleme méltóvá teszik arra, hogy egy nemzet kicsinyje-nagyja párt, felekezet, nyelv és munkakör különbség nélkül megemlékezzék róla és ünnepet szenteljen az ő nagy szellemének. Méltó volt az ő nagy szelleméhez a Dávid Ferenc Egylet december hó 13-án este 6 órakor tartott felolvasóülése. „Eötvös József a gondolkodó“ címen emlékezett meg Józan Miklós esperes a nagy gondolkodóról. Az illusztris felolvasó először a kort jellemezte nagyon ügyesen, azután Eötvös József életét ismertette, később áttért műveire, azokat méltatva hozzáértő lélekkel. Hogy Józan Miklós Eötvös Józsefről oly

lelkésülten, oly szeretetteljesen tudott megemlékezni, nincs abban csodálatos: ugyanaz a szellem, ugyanaz a gondolkodás, ugyanaz a felfogás vezeti mind a kettőjüket, a nagy Eötvös a mester, Józán a hálás tanítvány. Ez volt az impresszióm, hallgatva a kitünőtollal és nagy szónoki tehetséggel előadott értekezést. Eötvös József leghatalmasabb költeményét „Bucsu“-t nagy tehetséggel mondta el Mátrai Ida, a Nemzeti Színház tagja. Raff „Kavatine“ és Goldmark „Air“ című műveit művészi ihlettel adta elő hegedűn Ürmössy Aladár joghallgató K. Ervin K. orgona kísérete mellett. Józán Miklós fel-emelő imája, K. Ervin K. „Orgona ábránd“-ja és „Thema“-ja egészítették ki a jól sikerült felolvasó-ülést, melyen a hálás közönség tapsal jutalmazta a szereplőket.

Ujváry László.

Dávid Ferenc egyleti élet Segesváron. A téli idő beálltával a segesvári Dávid Ferenc fiókegyelet is megkezdette működését. Minden hó második és negyedik vasárnapján az egyházközség imatermében felolvasó, szavaló estélyek tartatnak. Idáig a jelen évben két ilyen estély tartatott mind a két alkalommal nagy számú közönség jelenlétében. Az első nov. hó 23-án volt, midőn a buzgóság és nemes lelkesedéstől áthatott megnyitő felolvasást tartott Ehrenvertné Földessy Mária. Énekelt Guth Gretchen a bécsi zeneakadémiának kitünőtoll növendéke, harmoniumon kísérte Sielbernagel Viktor zenetanár, szavaltak Lorkó Julia és Keresztély Irma. A má-

sodik est dec. 14-én volt, midőn felolvasót özv. Apáthy Gyuláné. Felolvasásának tárgya „Isten a természetben“, melyben nagyon szép példákban és hasonlatokban igazolta Istennek létezését. Énekelt György Irénke okl. tanítónő, harmoniumon kísérte Farkas Erzsike. Szavaltak: Ehrenwerth Esztiike, Lőrinczi Erzsébet és Bálint Irén Vonósnégyest adtak elő Schneider Károly, Róth Gyula, Haki András és Varga Zoltán. Az estélyek mindkét alkalommal a közönség énekével kezdődtek és végződtek. A kezdő ének után Nagy Béla lelkész mondott mindkét esetben imát. Ezen estélyek iránt úgy látszik nagy érdeklődés mutatkozik. A legközelebbi 1914. január hó 11-én d. u. 5 órakor kezdődőleg fog megtartatni. *Gladius.*

Elhunytak. Telman Sanyika, dr. Telman Sándor kisjenői orvos egyetlen gyermeke 7-ik évében szülői mély bánatára elhunyt dec. 19-én.

A Főtanács jegyzőkönyve, egy tekintélyes nagy könyvben megjelent. Új érdekessége, hogy az összes alapítók névsorát és alapítványaik összegét magában foglalja. A jegyzőkönyvből fölös számú példányról gondoskodott az egyházi főjegyző, hogy kívánatra megküldhesse az érdeklődőknek. Postai költségre egy 10 filléres levélbélyeget kell beküldeni.

Az unitárius lelkész kör múlt októberi munkálkodásából a mi derék Keresztény Magvetőnk terjedelmes közleményben foglalja össze „az unitarizmus és az egyé-

niség" kérdésével kapcsolatos fel-
szólalásokat. Nagyon értékes köz-
lemény, de ha a tudósító meg-
volt elégedve az okt. 25-én tartott
gyűlés eredményével, kár volt
bántani a megelőzőket ily reflexió-
val: „az volt a benyomásunk,
hogy a lelkész kör annyi vajudása
és kevés értékű szervezeti kérdé-
sek tárgyalása után tulajdonképen
most találta meg igazi munka-
mezejét“. Voltak nekünk még
értékes gyűléseink az igazi munka-
mezőn. Ezt csak azért mondjuk
meg, mert az ilyen közbeszólások
elterelik a figyelmet a lényegről
és van benne bizonyos recriminac-
io. Ilyen támogatásra nem szo-
rult rá a múlt októberi gyűlés.

Alapítványok. Az unitárius egy-
házi pénztár 92 kisebb alapot kez-
zel. Ezek közül 67 kolozsvári
iskolai alap, 7 a keresztszuri gim-
náziumé, 18 egyházközségé. A
székelykeresztúri gimnáziumnak
van 37 alapítványa és alapja, a
tordai megszünt gimnáziumnak
volt 17 alapítványa. A részletek
a főtanácsi jegyzőkönyvben meg-
láthatók.

Székelyek Amerikában. A pá-
risi vallásügyi kongresszuson elő-
került a székelykérdés is. Lapunk
szerkesztője a Nők Szövetsége
nemzetközi gyűlésétől kérte az
amerikai Szövetség vezetőit a se-
gítésre. A biztató válasz megjött
és a mi Nőszövetségünk kimuta-
tásért kért főtiszt. asszonyunk és
Vári Albertné titkár aláírásával.
Eleddig 19 lelkésztől érkezett ki-
mutatás. 250 nevet irtak össze.
Nagy része legjobb korában levő

munkabíró férfi, de bizony nő és
gyermek is van velök. Ezek a
szegény vándorok legtöbbször Chi-
cago város gyáraiban, Martinsferri-
ben, Indiana Harborban és New-
Brightonban vannak. A foglalko-
zásukról nem kaptunk tájékozást.
Nagyon megnehezíti a velök való
érintkezést, hogy csak a postafiók
számát írják meg, a lakást nem.
Az a P. A. és P. O. a posta-
hivatalt jelenti az első németül, a
másik angolul. Legnagyobb ember-
adót fizet Magyarorságra, a honnan
még nem jött kimutatás, Székely-
derzs 60-al jár elől, Városfalva
33, A.-szentpál 30, Ujszékely 19,
Ádámos 18, H.-almás 16, H.-uj-
falu és Fiátfalva 13—13 munkás
kezet adott a gazdag Amerikának.
A többi 10-nél kevesebbet.

A kivándorlás állandóan tart s
megrendítő lesz az a kép, amelyet
csak a mi székelyeink sorsáról
bemutatunk, ha egyszer együtt
lesznek az adatok. A Nők Szöv.
nevében kérjük lelkész fiait, jár-
janak utána, kik hol laknak, mert
ha megközelíthetjük őket vallá-
sunkért. de bizonyonnyal nemzeti
szempontból is nagy szolgálatot
teszünk.

Az egyházi és iskolai névtár
1914-ben új kiadásban fog meg-
jelenni. A lelkész fiaik a pontos
adatokkal kellő időben, de minél
hamarabb lássák el az egyházi
titkári hivatalt. Nagyon kívánatos,
hogy a lélekszám kimutatása pon-
tos legyen.

Az Unitárius Ker. Népnaptár
1914 évre megjelent Karácsonfalván.
Csak azt mondhatjuk, hogy e vál-

lalatával is sz.-udvarhelykörüi lel-
készeink, kiknek kiadásában jelent
meg, igen hasznos és üdvös dol-
got cselekedtek. Vajha más körben
levő belső embereink, világi veze-
tőink jobban és lelkesebben kar-
rolnák fel a szóban levő naptárt,
mint elődeit (1911, 1912, 1913
éviéket), hiszen a vezetősök alatti
hiveink azért a csekély 40 fillérért
bőséges lelki táplálékot kapnak.
Csak egyh. és világi vezetőinket
kell okoznunk, ha e hasznos vál-
lalat apostolai tovább is váltón
kell pótolják azt, amit felhívás
nélkül kellett volna és kellene
csekélyke áldozattal népünk be-
küldjön e közös oltárra. Lássuk
meg: mit is nyújt e naptár az
igazán alamizsna számba menő
néhány fillérért?! Az u. n. nap-
tári rész bátran felveheti a ver-
senyt akármelyik nagyobb áru nap-
tárral, sőt ez évnek előnye, hogy
a protestáns naptár megelőzi a
katholikust. Igen helyesen. A pro-
testáns öntudat ébredése ez in-
tézkedés. Az irodalmi rész egy kis
irodalom, természetesen a nép
számára, egészséges, élvezhető
mindenki által. Vallásos zamatu
költeményeket közöl *Demeter* Dé-
nestől az egyik szerkesztőtől (5),
Gál Józseftől (1), *Tarcsafalvi* Al-
berttől (1) székely históriát. El-
beszélést irtak: *Vakay, Deák* Mik-
lós, *Kállai* Lázár Thoroczkay M.
püspökünk és Békés Gáspár feje-
delmünkről emlékezik meg *Péter*
Sándor. Zsilvölgyi egyházközsé-
geinket *Kiss* Károly, míg *Böloni*
Vilmos a székelyudvarhelyi egy-
házközségünket ismertetik. Saul
és Dávid címmel *Benczédi* Fál ir

bibliái képet. Kisgyörgy Sándor
derék esperesünk életrajza és 40
éves lelkészi jub. ünnepsége van
megörökítve meleg vonásokban.
A homoródszentpáli „Szöv. Népház“-at ismerteti annak megterem-
tője *Ürmösi* József. A komoly dol-
gokat fűszerezik közbe-közbe a
jóízű kedves humoru adomák. Di-
cséretre méltók a 100 éves jö-
vendő mondó verses profeciója,
hasznos házi jegyzetek; a méhészet-
ről irt tartalmas cikke Péterfi Áron
ny. ig. tanítónak, gazdaközönsé-
günk hálájára méltók. Kiegészítik
a gazdag tartalmat még a név-
napok, a zóna idő, nevezetes kor-
szakok, számítások, unitárius val-
lási könyvek és erdélyrészi vásá-
rok abc. és havi sorrendje. Képei
e naptárnak: Az udvarhelyi tem-
plom, Kisgyörgy Sándor arcképe,
a homoródszentpáli Népház stb.

E naptár egyik hívünk (Her-
man József h. almási lakós) nyom-
dájában készült, sok költséggel
kiállított vállalkozása, hiszszük
meghozza a maga gyümölcsét.
Mint értesültünk a D. F. füzetek
e nyomdából kerülnek ki. A ma-
gunk részéről ajánljuk a legmele-
gebben egyh. és világi embereink
és mások szives figyelmébe.

— e. —é.

Még mindig vannak néhányan,
akik a Dávid Ferenc életrajzát
(4 pld.) se nem küldték vissza,
se nem fizették meg az árát. Az
egylet nem nélkülözheti ezt a cse-
kély (2 K) összeget sem, mert a
kiadás sok és költséges. Akiknél
nagyobb mennyiség van, szives-
kedjenek a tél folyamán elszámolni.

Zsinat lesz 1914-ben. A zsinat helyéül Székelykeresztur van kijelölve, hogy az új gimn. épület ünnepélyes megnyitása a zsinaton történjék. Augusztus hónapban lesz.

Szerkesztői üzenetek. Többeknek. A 12 ik szám hátlapján ékeskedő hirdetés hatása hihetetlen nagy volt az Unitárius Közlöny olvasói között. Tiltakozik ellene mindenki. Ennek mi szívünk szerint örvendünk, mert látjuk, hogy az alkohol elleni harcot sokan folytatják. Akik rájöttek arra, hogy ez a kiadóhivatal hirdetése, egészen jó uton jártak. Ígéretet kaptunk, hogy ilyen tartalmu hirdetést máskor nem fognak adni. Különben nagyon köszönjük a figyelmeztetést s akkor is szívesen vesszük, amikor a tetszésüket meg-

nyerjük. — *Leszkésznek.* Az Amerikába készülökre most nagyon rossz idő jár. Olvassuk a napilapokból, hogy több amerikai gyár ezerével bocsátja el a munkásait s ennek folytatása lesz. A kívándorlókat nem bocsátják be. Itthon is csak lehet foglalkozást találni, hiszen emberre szükség van. Amerikában is csak a takarékos ember tud pénzt gyűjteni, mert az aki iszik és kártyázik, ott is csak úgy züllik mint itt. — *B. S.* A kívánt számok elküldése iránt intézkedtünk. — *Akik* az U. K. mult évi folyamát kiakarják egészíteni, januárius hónap folyamán értesítsék a kiadóhivatalt a hiányzó számról egy levelezőlapon. — *Mindenkit kérünk:* a lap mellékletét szíveskedjék továbbítani.

Elszámolás és kérés. Az Unitárius Közlöny folyó évi 1913. dec. havi 12. számában az unitárius nők szövetségének számadásáról Gyöngyössy Ibolya pénztáros aláírással egy rövid közlemény jelent meg, melyet azonban nem én küldöttem be. Különben is a közölt számadási adatok nem felelnek meg a valóságnak. Az érdekeltek helyes értesülése végett az unitárius nők szövetsége számadásának jelen állásáról a következőket közlöm: Bevétel és kamat 426 kor. 20 fill., összes kiadás 88 kor. 94 fill. A kolozsvármegyei takarékpénztár 9397 számú könyvében betét 332 kor. 62 fill. Pénztárnoknál készpénz 4 kor. 64 fill. Egyuttal kérem az Unitárius Nők Szövetsége tagjait, szíveskedjenek tagdíjhátralékaikat mielőbb befizetni. Kolozsvár, 1913. dec. 14. *Gyöngyössy Ibolya*, pénztáros.

Az egylet pénztárába folyó évi szeptember 20-ától december 20-ig rendes tagsági díjat fizettek: Fazakas Péter Kolozsvár 912—93, Csegezy Árpád, br. Bánffy Ferencné 913, Keresztesi Dénes Polgárdi 913, Takács János, Berký Ferenc 910-re, Szentannai Sámuel Karcag 910—912, dr. Gál Mik ős Torda 93—914, Zsigmond Ferenc Salfalva 913, Albert Lőrinc Kolozsvár 913, László Sándor Sárbogárd 912, Ambrus Mária Budapest 914, Borsi János Dévaványa 912—915, Unitárius egyházközség 915—916. — Előfizetési díjat fizettek: Ilkei Hajós Zsuzsanna Budapest 913, dr. Gelei József Bánffyhunyd 912—914, Pálfi László Abrudbánya 93, Veinberger Kálmán Szilágysomlyó 913—914. — Alapítói díjban fizettek: Reitter Aladárné 60 kor., Árkossy Lajos 100 kor., dr. Ferencz József 100 kor., Székely János 10 kor., br. P. Horváth Kálmán 50 kor., Pákey Lajos 10 kor. — A kereszturkőri fiókegylet pénztárába fizettek: Firtos Áron Gagy 912 913, Tóth Vilmos Szentábrahám 904—906, Máté Lajos Firtosváralja 908—913, Godra Mihály Nagyalambfalva 911—913. — A felsőfehérvári fiókegylet pénztárába fizettek: Kelemen István, Kelemen Istvánné Felsőrakos, Pál György, Gáspár Mihály Alsórakos 912. — Az U. K. költségeire ajándékozott Ambrus Mária Budapest 3 kor. Fogadja az egylet köszönetét. Kolozsvár, 1913. december 30. *Gálfí Lőrinc* pénztárnok.

